

URBACT – Věstník

Květen 2011

5

Connecting cities
Building successes

AKTUALITY - URBACTu

***URBAN HOTSPOT 2.0, integrace
znalostních center do měst.***

***Možnosti inovace pro malá a střední města
– Leoben, Rakousko***

PODROBNĚ

URBAN HOTSPOT 2.0, integrace znalostních center do měst

Shrnutí článku publikovaného roku 2010 v URBACT Tribune, jehož autorem je Willem Van Widen

Evropská města budují znalostní centra v různých podobách: jedná se o vědecké parky, zóny tvořivosti, čtvrti designu atd. Tato centra znalostí jsou stále častěji projektována uvnitř měst, a ne na zelené louce na předměstí. V důsledku toho se klíčovým problémem stalo řešení střetu zájmů a začleňování těchto center do měst.

Projekt [REDIS](#) spojuje 8 měst ([Magdeburk](#), [Vídeň](#), [Pireus](#), [Manresa](#), [Newcastle](#), [Halle](#), [Aarhus](#), [Bialystok](#)), která budují znalostní centra a hledají způsob, jak je do měst co nejlépe začlenit.

Transformace ve „znalostní město“ podpoří profil města

Vědecké parky byly po dlouhou dobu nejviditelnějšími reprezentanty znalostní ekonomiky. Města do nich nadále investují z mnoha důvodů, a zejména s cílem vytvořit pracovní místa náročná na znalosti. Například město Newcastle má ambice stát se významným „[znalostním městem](#)“ ve Spojeném království, přičemž tyto ambice jsou součástí strategie města, hledajícího východisko z hospodářské a finanční krize. V rámci této strategie Newcastle buduje na místě bývalého pivovaru v centru města rozsáhlou „čtvrť vědy“.

V posledním desetiletí se rozvíjejí i nové typy „znalostních center“, která rozšiřují svá pole působnosti i na jiné tematické oblasti, než jsou věda a technologie. Za slibně se rozvíjející jsou považována například tvůrčí odvětví. Město Barcelona navrhlo takový typ tvůrčí čtvrti v rámci projektu [@22 district](#).

Ekonomická motivace k investování do tvůrčích čtvrtí je obdobná jako motivace k vytváření „tradičnějších“ vědeckých parků.

Nové typy znalostních center jsou nicméně odlišné od typického urbanistického modelu. Poskytují živější a více městskou atmosféru, která splňuje potřeby těch lidí, kteří zde pracují.

Jak čelit problémům v oblasti integrace: osvědčené postupy v Dublinu a Magdeburku

Rozvoj městských znalostních center a jejich trvale udržitelná integrace do měst představuje komplexní soubor problémů. Ve hře je mnoho investorů, jejichž zájmy se přirozeně liší. Nová městská znalostní centra tedy představují místa, kde se tyto odlišné zájmy střetávají. Město Dublin našlo díky dobře vedenému konzultačnímu procesu způsob, jak těmto problémům čelit. Od roku 2000 se zde rozvíjí tzv. „[Digitální centrum](#)“. Skupina firem, zabývajících se oblastí ICT a nových medií, si za své sídlo zvolila neutěšené sídliště, pro které je charakteristická vysoká míra nezaměstnanosti, nízká úroveň vzdělání a relativně vysoká míra kriminality: The Liberties.

Vznikla také Agentura pro rozvoj digitálního centra (Digital Hub Development Agency - DHDA), která si klade za cíl vypořádat se s různými protichůdnými zájmy v této oblasti. Agentura získala část pozemků a se soukromými projektanty se dohodla na jejich obchodním využití (maloobchod, bydlení).

Jak vláda, tak místní obyvatelé se chtěli vyhnout tomu, aby se digitální centrum stalo jakýmsi „elitářským ostrůvkem“ uprostřed zanedbané oblasti. Konzultační proces s hlavními investory byl tedy zahájen dříve, než bylo zahájeno budování centra (městské společenství – veřejnost - soukromý sektor - Centrum pro priority ve veřejné politice). Místní obyvatelé vyjádřili svá přání a nápady, které v procesu budování představují směrodatné pokyny. Soukromí projektanti se poté k respektování těchto pokynů zavázali.

Investoři také zdůraznili význam podpory školení a vzdělávání, které by mělo představovat pojítka mezi digitálním centrem a čtvrtí The Liberties. Aby agentura lépe zajistila tuto potřebu,

podepsala s 16-ti školami dohodu o školení v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT), které bude realizováno ve spolupráci s firmami digitálního centra. Dalším způsobem, jak propojit okolní populaci s centrem, je organizování exkurzí pro školáky. Jedná se o dobrý příklad toho, jak je řízení investorů důležité: nesmí se jednat pouze o příležitostnou konfrontaci profesionálních projektantů s běžnými občany či vlastníky firem ve fázi návrhu projektu, ale o průběžný dialog. Centra znalostí také přispívají k oživení mnoha dalších měst a čtvrtí. Například [Magdeburk](#), který patří k hlavním partnerům projektu REDIS, stojí před úkolem, jak sjednotit zájmy univerzity a města. Transformuje totiž starý vnitrozemský přístav ležící vedle univerzitního kampusu v „[přístav vědy](#)“ se znalostně orientovanými podniky.

Pro více informací:

- [REDIS](#) - webová stránka projektu OP URBACT II
- [URBACT Tribune 2010](#) – dokument v .pdf
- [Strategie města Newcastle pro překonání krize](#) - webová stránka projektu OP URBACT II

PORTRÉT:

Wolfgang Domian, vedoucí administrativy rakouského města [Leoben](#), které čítá 25 tisíc obyvatel.

Wolfgang Domian, hlavní partner projektu [OP-ACT](#) programu URBACT se s námi podělí o své vize a projekty.

Pokles populace v malých a středních městech není pohromou: „Nechme se inspirovat osvědčenými postupy jiných“

Poté, co Wolfgang Domian dokončil studium práv ve Štýrském Hradci, začal pracovat v oddělení odbytu veřejné dlužní a ocelářské společnosti Voestalpine, kde měl na starost oblast Německa, Spojeného království a severní Evropy. V roce 1985 se rozhodl vrátit do rodného města Leoben a věnovat se veřejné správě.

Jeho kariéra je poněkud netypická, neboť obyvatelé Leobenu, a to zejména mladí lidé, jsou často nuceni přestěhovat se jinde, aby našli zaměstnání. Přesto město nepostrádá silné opěrné body. Domian uvádí například architekturu, která připomíná Vídeň, či obzvláště přátelskou atmosféru města. „V létě se všichni scházejí na hlavním náměstí, které bylo v roce 2000 upraveno do podoby obřího společenského centra pod širým nebem“, dodává. Další výhodou je přítomnost prestižní vědecké univerzity, která již od 19. století vzdělává inženýry, jejichž schopnosti jsou oceňovány a vyhledávány významnými průmyslovými a ropnými společnostmi po celém světě. Počet obyvatel města však v posledních letech klesá, a to zejména kvůli snížení počtu pracovních míst v oblasti průmyslu. Společnost Voestalpine dnes poskytuje pouze 2500 pracovních míst, přičemž v roce 1990 jich bylo 9000. Paradoxně pokles populace částečně vysvětluje i to, proč se míra nezaměstnanosti drží pod celostátním průměrem.

Výzva: oživení města a regionu

Úkol, který má Wolfgang Domian a jeho tým splnit, spočívá ve vytvoření podmínek pro hospodářský rozvoj, který obyvatele udrží ve městě nebo je dokonce přiměje k návratu zpět. Proto s univerzitou spolupracuje na vytvoření firem, které přinesou do města a regionu podnikatelskou činnost. Tyto projekty jsou financovány z velké části univerzitou, výzkumnými fondy, státem a také městem Leoben, které se na projektech podílí s podmínkou, že podnikání se bude rozvíjet ve městě a firmy tam budou mít svá sídla. Úkolem Wolfganga Domiana je sjednávat smlouvy, zakládat firmy a přesně definovat, jakou úlohu bude město v těchto firmách zastávat.

Jak dát dohromady finance pro dobře fungující místní rozvoj

Obecně by se dalo říct, že jeho poslání je obdobné jako poslání dirigenta: musí najít způsob, jak úspěšně skloubit projekty a různé finanční zdroje, které pocházejí od Evropské Unie, státu a města, aby došlo ke zvýšení místních výnosů. „Rozvoj turismu má pouze malý dopad, pokud se zároveň nerozvíjí také kulturní život města“, připomíná Domian. Proto má v plánu spojit projekty a finanční zdroje tak, aby byl zabezpečen odpovídající a účinný horizontální rozvoj.

Využívejme nápady a zkušenosti jiných: projekt OP-ACT

Touto problematikou se zabývá projekt OP-ACT programu URBACT, jehož hlavním partnerem je město Leoben. Projekt nabízí možnosti, jak realizovat strategické záměry malých a středně velkých měst. Zabývá se také zjišťováním poklesu populace v malých a středních průmyslových městech a propagováním strategií pro regionální spolupráci a součinnost. Hlavní myšlenkou je vyzdvihnout někdy opomíjené výhody těchto měst tak, aby byla stabilizována finanční situace a populace, a podpořit mladé lidi, aby ve městech zůstávali. Na regionální úrovni jde hlavně o rovnoměrné rozložení zdrojů s cílem, aby obyvatelům

byly poskytnuty stejné služby a příslušenství jako ve větších městech a aby byla zajištěna trvalá ekonomická aktivita.

Wolfgang Domian vysvětluje, že jeho účast na projektu již přinesla první nápady, informace a diskuze týkající se společných problémů, včetně stabilizování počtu mladých lidí v regionech s nízkou ekonomickou dynamikou, podporování lidí, jež nedávno odešli do důchodu při zapojování se do obecně prospěšných akcí a migrace obyvatelstva. Tyto záležitosti Wolfgangovi umožnily zvládnout názorově odlišné diskuze.

„Komunikovat s evropskými partnery je pro nás klíčové, předáváme si navzájem své zkušenosti a nemusíme pokaždé znovu „objevovat Ameriku“. Ačkoli zde existuje mnoho zajímavých nápadů, našim cílem není je doslovně přejímat, nýbrž přizpůsobit je kontextu. Je třeba pochopit systémy a také jakým způsobem do nich nápad zapadá. Teprve tehdy je možné přizpůsobit struktury a nápady místnímu kontextu a záležitostem“.

projektu OP-ACT programu URBACT

Biografie:

- 1957: Narozen ve městě Leoben
- 1976-1983: Doktorské studium právnické fakulty na univerzitě ve Štýrském Hradci
- 1984-1985: vedoucí oddělení odbytu pro oblast Německa, Spojeného království a severní Evropy ve společnosti Voestalpine
- 1985-1998: vedoucí právního oddělení městského úřadu v Leobenu
- Od roku 1998: Vedoucí správy městského úřadu v Leobenu
- Od roku 2009: Hlavní partner projektu OP-ACT programu URBACT

Pro více informací:

- [OP-ACT](#) - webová stránka projektu OP URBACT II

NOVINKY

ITÁLIE

Active A.G.E – Strategie pro města se stárnoucí populací

[Active A.G.E](#) je projekt programu URBACT, který se zabývá způsoby, jak dosáhnout aktivního stárnutí. Obecným cílem projektu je pomáhat [devíti partnerským městům](#) aktivně se zabývat zlepšováním důsledků stárnutí populace. Projekt soustředí svou činnost na tři specifická dílčí témata: Stáří a ekonomika, Stáří a pečovatelské služby a Stáří a nejistota.

Závěrečná konference Active A.G.E se bude konat v **Římě** (Itálie) ve dnech **19. - 20. května 2011**.

BELGIE

OPENCities – vstřícnost měst vůči skupinám přistěhovalců,

způsoby jak je povzbudit pro život ve městě či zajistit, aby zde zůstávali, a přispívali ke konkurenčním výhodám této různorodosti

Příchod velkého počtu nových obyvatel do měst může vytvořit velké příležitosti pro inovace a pokrok v oblasti sociálního, hospodářského a kulturního rozvoje.

[OPENCities](#), jehož hlavním partnerem je město Belfast, sdružuje [9 partnerských měst](#) z celé Evropy. Projekt zkoumá, jak města dokážou povzbudit přistěhovalce pro život ve městě či zajistit, aby zde zůstávali, a jaké iniciativy mohou města využít, aby se stala atraktivními pro zahraniční pracovníky.

Závěrečná konference projektu OPENCities se bude konat v **Bruselu** (Belgie) ve dnech **24. - 25. května 2011**.

NIZOZEMÍ

UNIC – městská síť pro inovace v oblasti keramiky

[UNIC](#) je projekt programu URBACT, který sdružuje [9 evropských měst](#) s dlouhou a živou historií v oblasti výroby keramiky a keramického průmyslu. Projekt, jehož hlavním partnerem je město Limoges, zkoumá, jakým způsobem může být předchozí závislost na tradičním odvětví keramiky, aniž by se stala břemenem, proměněna v hybnou sílu pro otvírání nových „cest pro inovace“.

Závěrečná konference projektu UNIC se bude konat ve městě **Delftu** (Holandsko) ve dnech **30. května - 1. června 2011**.

RUMUNSKO

REPAIR – zkoumá možnosti včlenění opuštěných

armádních prostor do procesu udržitelné obnovy městských společenství

Bývalé vojenské či historicky cenné prostory nabízejí skvělé možnosti pro obnovu měst. Řada z nich jsou historické budovy, pocházející z minulých století a představující zdroj bohatého kulturního dědictví. [REPAIR](#) je projekt programu URBACT, který sdružuje [10 partnerů](#), kteří řeší, jak tyto opuštěné prostory změnit ve vzkvétající zdroje hospodářské činnosti, zaměstnanosti a sociální soudržnosti.

Závěrečná konference projektu REPAIR se bude konat ve městě **Avrig**

(Rumunsko) ve dnech **15. - 16. června 2011.**

7

BELGIE

Building Healthy Communities – zkoumá městské faktory, které ovlivňují zdraví a vytvářejí pro města příležitosti stanovit koncepci v oblasti zdraví obyvatel

[Building Healthy Communities](#) (BHC) je projekt programu URBACT, jehož se účastní [10 měst](#), která se společně snaží zhodnotit své znalosti a praktické zkušenosti v oblasti městských faktorů ovlivňujících zdraví a vytvořit příležitosti pro stanovení a realizaci koncepce města v oblasti zdraví obyvatel.

Závěrečná konference projektu BHC se bude konat v **Bruselu** (Belgie) dne **7. června 2011.**

PORTUGALSKO

osídlení

Creative Clusters – městské zóny s nízkou hustotou

[Creative Clusters](#) je projekt programu URBACT, který sdružuje [10 evropských partnerů](#), zabývajících se problematikou tvůrčích klastrů v městských zónách s nízkou hustotou osídlení. Tento projekt vychází z předpokladu, že tvořivost může působit jako hnací motor pro hospodářský rozvoj nejen ve velkých, ale také v malých městech. Cílem projektu je převést „model tvořivého města,“ který je příliš orientován na velká a středně velká města, na městské zóny s nízkou hustotou osídlení.

Závěrečná konference projektu Creative Clusters se bude konat ve městě **Obidos** (Portugalsko), které je hlavním partnerem

projektu, a to ve dnech **2. - 3. června 2011.**

Termíny pro ostatní závěrečné konference projektů nebyly dosud stanoveny. Zveřejněny budou v nejbližším možném termínu.

C.T.U.R – rekreační lodní doprava a

integrováný a udržitelný rozvoj přístavních lokalit

[CTUR](#) je projekt programu URBACT, jehož se účastní [10 evropských měst](#), která hledají společná, účinná a udržitelná řešení v oblasti rekreační lodní dopravy a obnovy města. Projekt, jehož hlavním partnerem je město Neapol, se zabývá dopadem rekreační lodní dopravy na integrováný a udržitelný rozvoj přístavních lokalit.

Pro více informací:

- [Projekty programu URBACT](#) - webová stránka programu URBACT
- [Ukončení 6 projektů programu URBACT: dostupné závěrečné zprávy](#) - webová stránka programu URBACT